

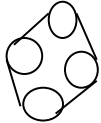

**UNITING CHURCH IN AUSTRALIA: LOTU COKOVATATI KO E OSITERELIA
KONIFEREDI NI VITI: VAVAKOSO LOTU E ADELAIDE, BRISBANE, CAIRNES,
DARWIN, MELBOURNE, PERTH, SYDNEY, TOWNSVILLE...**

Me 12, 2013: Na Siga ni Turaga: Na Tucake mai na Mate: 7: Sa guce ko Mate, sa qaqa na Tucake Tale mai na Mate: ko Jisu:
E rua na gauna bibi eda vakananuma talega ena Siga ni Turaga oqo: 1. Na Kaucake ni Turaga ko Jisu [Ascension Day]: Lesoni: Cakacaka 1:1-11; Same 47 se 93; Efeso 1:15-23; Luke 24:44-53 kei na nodra Siga na Tina ka ra dua vakaitavi kina ena sokalou, ka dau kanavata ena marau ena vuku ni nodra veiqaravi kei na loloma ena noda veivuvale, ena lotu kei na veiqaravi raraba. Eda dau nanumi ira talega kina na tinada era sa toki yani ka vakavinavinakataka na Kalou ena nodrai tavi. Me noda na nona veivakalougatataki ena macawa oqo.
Bonding-gathering and knowing each other-Base 1], me vakatorocaketaki ka vakavou ni noda bula vakayalo. Affirmation-sharing our spiritual journeys-Base 2] kei na noda cakacakataka se vakadewataka na veika eda sa rawata [caring/sharing-Base 3]. Sa vaka na qito na Baseball ka va na kena i cegu-cegu; e tolu na naki ni noda veitokani. Ni rawa kece eda sa rawata e dua na kai ka eda sa yacova nai naki ni qito se veitokani [Home Base].

NODA VEIKILAI

Me vakayacori e dua na porokaramu ka rawa ni vukea na noda veikilai vinaka. Eda soqoni, lululu, veitalanoa ka veiwasei talanoa. Tekivu na soqo ena gunu ti se qai vakayacori ni oti na vuli. Me dau qaraumi na vakayagataki ni sevusevu me kua ni vakadaroya na mai lotu ena Siga Tabu kei na nomu cakacaka

NODA BULA VAKAYALO

1. Ena macawa oqo Siga ni Turaga 12 Me, 2013:

A. Cakacaka 16:16-34: *Nai vakamacala taumada ni vola, raica nai vakamacala e na lesoni sa oti.* I. E talanoa tiko oqo ko Luke, ka vakadinadinataka na veika ea yaco tiko, [‘... sa yaco ni keitou sa lako ki na yasana sa ia kina na masumasu...’ t.16]. Mai Filipai sa tomana tikoga ko Paula kei Sailasa, edua nai tokani vou nei Paula, ni vakarau me ia na masumasu e bati ni wai kei ira sa vakabauta. [Sa dua tani ga nai lakolako nei Panapasa ena vuku ni nodrau veileti me baleti Jone Marika na luve ni ganei Panapasa, raica na Cakacaka 15:36-41. Ia, e muri ga sa qai yaco mei tokani i Paula ko Marika; ko koya ka vola na Kosipeli nei Marika, raica na Kolosa 4: 10]. E sega na kena vale ni lotu [synagogue] baleta ni sega ni yacova e lewe 10 na Jiu, me rawa ni qai dua na vale ni lotu, era qaravi Kalou tikoga e bati ni wai. II. Ko Litia, e dua na marama e raici cake ena vuku ni nonai tutu ni bula vakavanua, e dua e kilai ena caka bisinisi, ka kilai raraba na nona dauloloma. Ia, na yalewa se vada ka curumi tevoro edau beci ka raici sobu sara. Sa curumi koya ko Paiconi [na yaca ni bete yalewa ni kalou ko Apolo, e muri sa vakayagataki raraba me ‘yalo ni tevoro’ ka tukuna na ka vuni eso, se daurairai, raica na Vakarua 18:9-12; I Samuela 28:7], ka sa ka ni rarawa ni sa vakayagataki mei vurevure ni lavo vei ira na vutuniyau. Ni mai parofisai tiko me baleti iratou na tamata ni Kalou ka kaya: “Sai talai ni Kalou cecere sara ko iratou na tamata oqo, eratou sa vakatakila vei kemudou na sala ni bula,” sa sega ni duavata ko Paula ena nona vakatusai iratou kei na nona vakayagataki tiko me sala ni rawai lavo mai vei ira na vutuniyau. Sa vakasava laivi na yalo velavela mai vua ko Paula. Nai taukei ni vada sa sega ni marautaka ni sa kau tani vua nai vurevure ni nonai yau, sa vakavuna na nodrau beitaki ko

Paula kei Sailasa ni rau vakavuca ena koro: erau sa vesu, dresulaki nodrai sulu, vakanakuitataki ka biu ki valeniveivesu. Na sala me vakayagataki kina na bula ni dua na tamata me vakatubui lavo sa ka rerevaki, ka sa sala ca sara baleta ni sa sega ni dokai kina na bula vakatamata, okati kina na bula marama oqo. Sa vakabibitaka ko Paula ni sega ni dodonu me rau veiwaki vata na vinaka kei na ca, se me sala ni tukuni ni Tukutuku Vinaka, kei na sala ni tevoru. Ko Jisu sa vakasava na tevoru [Truth and evil do not mix]. *Ni vakayagataki na lotu me sala ni rawai lavo me vutuniyau ga kina e dua se rua na tamata, sa sala vakatevoru ko ya, ka sega ni sala vaKalou.* III. Veitalia ga na biu ki vale ni veivesu, ia me maroroi ga na dina vaKalou. Nai vakarau ni nodrau vesuki nai apositolo sa dauvakayacori ga vei ira na kaivesu rerevaki, ia sa vakayacori oqo vei rau e sega na nodra cala vakalawa. Sa dei tu na nodrau vakabauta na tamata ni Kalou, sa sega ni cegu na nodrau masu kei na sere ena yalo e vakarokoroko Vua na Kalou ena loma ni vale ni veivesu. Sa veivakurabuitaki na cakacaka ni Kalou ena Nona veisereki vei rau, ka okati talega kina ko ira na vo ni kai vesu. Sa rogovaki yani na veivakabulai oqo ka sa la'ki rogoca talega nai liuliu ni vale ni veivesu kei na nona lewe ni vuvale. Na vosa ni veivakabulai sa dina tikotikoga, '...a cava me'u kitaka me'u bula kina? Na kenai sau, " Vakabauta na Turaga ko Jisu Karisito ko na bula kina, kei ira talega na nomu lewe ni vale.' IV. Na sala rawarawa me muria ko ya, ni rau sa sereki ga, me rau sa lako tani sara yani, ia sa vakayagataka ko Paula na nodrau kai Roma kei Sailasa me rau veiqaravi tale vakalailai. Erau na qai tomana yani na nodraui lakolako ni sa tukuni oti nai Tukutuku Vinaka. Kevaka ea vakaraitaka taumadani rau kai Roma ni bera na biu e vale ni veivesu, ke a sega ni veisau nai taukei ni vale ni veivesu kei ira na kaivesu. Sa muria na Kalou na sala vuni eso me tukuna nona dina. Ni oti na nodra vakatutusa na veiliutaki vakaRoma ni cala na ka era vakayacora vei Paula kei Sailasa, era sa vakamamasu me rau lako tani mai Filipai. Mai na vale ni veivesu, sa vakabulai e lewe vuqa na kai vesu kei nai taukei ni vale ni veivesu. Sa qai biu na vale ni veivesu, curu ki tuba, sa veisau ka vakabulai na tamata, sa macala ni rau kai Roma, rau sa lako ena vakacegu, veivakaukauwataki ena vale nei Litia ni bera ni tomani nai lakolako ni vunautaki ni Tukutuku Vinaka.

B: Same 97: *I. Ka va ni wasewase ni Same 90-106 ka duidui era vola,ka salavata kei na T/Lekutu [Numbers].sa tukuni kina na veiwekani ni veivanua eso kei Isireli kei na veiwekani ni Kalou kei na veimatanitu oqo. Na Kalou ni Isireli e sega walega ni kauwaitaki ira na Isireli, ia na veimatanitu kecega...sa dusia na Kalou oqo e rabailevu na nona veikauwaitaki.* I. Na Kalou cecere oqo, sa vakaraitaka na Daunisame ni dredre meda yacovi Koya vakataki keda ga ka ni sa 'vakavolivoliti Koya na O kei na butobuto.' Sa vakasaqara na tamata na veisala eso ka okati kina na qaravi matakau: na sala taudua ga e rawa meda yacova kina na Kalou, ko ya na noda gadreva dina me qaravi Koya, ka veisautaka na noda bula me salavata kei na bula vaKalou. II. Na tamata me cata na ca ka lomana na Kalou. Ni rarama na yalo ni tamata ni ramata na Kalou, ena rarama kina na tamata mera gole Vua na Kalou. Ni vaka ko ya na noda bula, sa na qai lomani keda talega vakalevu na Kalou ka sovaraka mai vei keda na Nona veivakalougatataki. Na tamata sa vakararamataka na Kalou ena vakarokorokotaka na yaca ni Kalou Tabu.

C. Vakatakila 22:12-14, 16-17,20-21 I: *Raica nai vakamacala ni vola nei Joni kei Nai Vakatakila ena veilesoni sa oti, ia e dua ga na ka bibi e toqai eke, ko ya mo nanuma ka dau vakasaqara na vosa nei Joni dau vakavuqa me rua na kenai balebale [double meaning].* II. Ena Taniela 12:4-12 sa vakaraitaki kina ni sa dregati nai vola, ia eke ko

Joni sa vakaraitaka na agilosu ni sa dolavi tu nai vola vei keda kecega meda wilika [22:10]. Meda vakavakarau tikoga ka savata na nodai sulu ena dra ni Lami [*veivutuni ka vakabauta na veivakabulai levu sa mai vakayacora ko Karisito*], ka waraka na nona Lesu mai! III. Mai Iteni makawa e rau tarovi na kana mai na Vunikau ni Bula ko Ivi kei Atama baleta ni rau talai dredre, Vakatekivu 3:22-24], ia ena Iteni vou era sa kana na yalosavasava mai na Vunikau ni Bula. Tikina 12-13: Na veika e tukuna na Karisito me baleti koya: a. sa na lako totolo mai na Karisito; b. Na Karisito, nai Taukei Levu ni Cakacaka ena solia nai votavota vei ira sa dina ena nodra qarava nodrai tavi; c. Na veitaravi nimatanivola vaKirisu: na ‘Olifa kei na Omeka’; vakaIperiu, na ‘Alafa kei na Tau’, vakaViti: ‘A kei na Y’. A cava na kenai balebale? 1. Ko Jisu sa vakataucokotaka na ka kecega. 2. Sa tukuni Jisu ni Tawamudu. 3. Sa nei Jisu na kaukauwa [authority] ena veigauna kecega: mai nai vakatekivu ki nai vakacavacava, sa nona na lewa e loma, sega ni dua me rau wasea vata, sa nona na lewa enai otioti ni gauna. Tikina 14-15: *Noda Ciqomi- noda sega ni Ciqomi se Cati*: a. Sa ciqomi ko ira sa savai nodrai sulu ena ‘dra’ [dra nei Jisu mai na kauveilatai]; vakaivotavota ena kau ni bula, curu ki na koro tabu. Sa matata ni tu nai nodai tavi na tamata ena veivakabulai oqo ni Kalou. b. Ko ira era sega ni ciqomi se cati, ko ira na ‘koli’ na tawa savasava, kai tani [Gentiles] ena vakasama vakaJiu, dautagane, dauyalewa, dauvakatevoro...sa macala nira bula enai valavalaca, era sa sega ni curu ki na vale ni Kalou. Na Same 101:7 “*O koya sa cakacaka vakaveivakaisini, ena sega ni tiko ena noqu loma ni vale: o koya sa vosa lasu sa sega ni tiko dei ena mataqu.*” Tikina 16: *Na maroroi ni Dina*: a. Sa vakadeitaki ga ni dina nai tukutuku nei Joni ni tala mai nona agilosu ko Jisu me vakaraitaka ni dina nai tukutuku oqo me tukuni ki nai vavakoso lotu. b. O cei oKoya? Aisea 11:1. E vu mai na kawai Tevita; lako mai na kawai Jese ko Jisu. c. Nai ‘Kalokalo i Volasiga’ sa vakaraitaka na nona cecere na tamata e tukuni vua. E ra vakatoka na Jiu ni ko Moatekai nai Kalokalo Volasiga; ena T/Lekutu 24:17 e yalataki kina na Kalokalo mai vei Jekope, ko Joni e dusi Jisu ni sai koya na Rarama kei vuravura. Tikina 17: *Na veisureti Levu*: a. Na veisureti ni Yalo Tabu kei nai Tagane sa qai Vakawati [Bride]; ena so na vanua na Yalo Tabu ga na Yaloi Jisu, o koya sa veisureti, “Lako mai!” Meda lako vua. b. Na veisureti, ‘Lako Mai’, sa vosa dina ni veisureti, ko ya, koi keda kece meda kauta ka vakadewataka nai Tukutuku Vinaka ni veivakabulai ni Kalou sa mai vakayacora ko Jisu. c. Na veisureti vei keda na via gunuva na wai ni bula [raica na Aisea 55:1; Joni 6:35 me baleta na veisureti ki na wai ni bula ka vakaotia vakadua na karamaca]. Tikina 18-19: *Nai Vakasala*: a. Nai vakasala oqo e vaka ga na kena e tukuna ko Paula ena Kalatia 1:8-9, e dua ga na Kosipeli, o koya eratou vunautaka tiko, ke duatani tale, “me rusa ko koya.” b. E sega tale ni vakuri nai Tukutuku Vinaka, se veisautaki, sa dei tu ga ena veigauna kecega [raica Vakaru 4:2; V/Vakaibalebale 30:5-6]. Tikina 20-21: *Nai Otioti ni Vosa*: a. Sa matata sara ni ra vakararawataki tiko na tamata vakabauta, sa gadrevi kina me totolo na nona Lako mai na Turaga. b. Dina ga ni sega ni yaco na nanuma oqo, ia sa vakadeitaka ga ni na Lesu dina mai ena dua na gauna na Turaga me vaka e kaya ko Maciu 28:20; e na lako mai ena nona gauna ga sa lokuca na Kalou. Sai tavi ga ni tamata me vakarautaki koya ka waraka na gauna ni Kalou. c. Sa talei nai tinitini ni vola ka ni sega ni tiko ga ena buca ni rarawa, ia na nona vakadeitaka ko Joni na Loloma [Grace] nei Karisito sa rauti keda ka laveti ena veigauna kecega. EMENI.

D. Joni 17:20-26: Raica na kenai vakamacala ena lesoni sa oti. I. Na masu nei Jisu me baleta na nodrau duavata kei na Kalou, kei na nona kerea me da duavata kei Koya, kei na noda duavata na lotu e vuravura. E rua na ka bibi: na masu sa baleti keda ena veigauna kecega: veigauna sa oti, edaidai kei na veigauna sa bera mai; karua, sa vakadeitaka na nona vakabauti iratou ka nuitaki iratou na nona tisaipeli [keda talega]. II. Sa masu vua na Tamana, [Tamada talega,] meda veilomani, duavata ka cakacakavata. Na lotu me vulica na duavata [unity] enai yaloyalo ni nodrau duavata ko Jisu kei na Kalou. Sa masulaki keda ko Jisu me toso cake sara noda duavata vakaikeda me vaka na nodrau duavata kei na Kalou [raica na Taro VI, V/Sere Lotu Wesele]. Sa rawa li oqo? Io, ena rawa ga ke vaka sa dina na noda duavata kei Jisu na Luvena kei na Kalou na Tamada ena veivuke ni Yalona, na Yalo Tabu. Ni sa yaco na duavata oqo ena qai rawa me vakabauta ko vuravura ni sa talai mai ko Jisu mai vua na Kalou. III. Na vakarokoroko cava oqo e kaya tiko ko Jisu? Dua, na kauveilatai sai koya na nona vakarokorokotaki, ka sega ni nona vakarawarawataki. Meda kua ni vakasamataka ni veika dredre e da sotava ena vuku ni veika Vinaka me vakavurea na bula, sa kedai totogi, ia sa sala ga me vakarokorokotaki kina na Kalou. Rua, na nona talairawarawa taucoko sara ko Jisu vua na Kalou, sai koya na nona vakarokorokotaki, sega mai na nona vakayacora ga na lomana se nona nanuma, ia na nona talairawarawa ena lewa ni Kalou. Tolu, ena bula nei Jisu, eda raica kina na nodrau duavata ena veilomani ka cakacakavata kei na Kalou. Eda raica ga na tamata nai yaloyalo ni bula koya, eda na vakarokorokotaka na Kalou. IV. Nida vakabauti Jisu eda na colata noda kauveilatai ka sa noda talega na vakarokorokotaki; “Kevaka eda sa mate kaya, eda na bula vata talega, *kevaka eda sa vosota na ca eda na lewa vata kaya* (‘if we endure, we shall also reign with him’) [2 Timoci 2:11-12]. V. *Sa dusia ka masulaka tikoga na Turaga ko Jisu na duavata: ni da raica na nodrau veiwekani kei Tamana, sa solia vei keda edua nai yaloyalo, ka bolei keda tikoga na veisoqosoqo, veitokani, na lotu, na vanua, na matanitu, ni rawa nida yacova na duavata [unity] ka kune ena bula vaKalou*.

3. Na Sala ni Vuli Vola Tabu [Bible Study Methods], na sala ni vakadewataki ni vosa [exegesis]:A. Ni soli mai na lesoni se tikina mo wilika: wilika sara, oti qai wilika nai talanoa ni bera na lesoni, tarava nai talanoa ni oti na lesoni ko ya [context]. B. Tovolea mo kila toka nai naki ni kena volai nai vola koya; me vakataki Joni 20:30-31.C. Wilika tale na lesoni ka toqa na vosa kei na vakasama bibi e lauti iko? D. Ko raica rawa e dua na vakasama e buwawa ka sega ni macala vinaka, raica tale ka wilika na kena vakadewa vakavavalagi, kena e rawarawa? E. Raica tale na tikina enai Vola Tabu e rawa ni vakamacalataka na vakasama ko raica tiko, me vaka ena veivola tale eso enai Vola Tabu.Vakayagataka e so na taro ena vosa: A cava [what]? Gauna cava e volai kina se cavuti kina na vosa [when]? A cava na vuna [why]? Caka/yaco/rawa vaka evei [how]? F. Raica na “a” “b” “c” lalai enai Vola Tabu vakaidusidusi ka tukuna na vanua mo wilika tale me vakamatatataka na tikina ko wilika tiko; na references se foot/end notes. Indexes enai VT Vakavavalagi. G. Dikeva na vakayagataka ni gauna [tenses]: “Au a lako!” [past], “au sa lako!” [present] kei “au na lako!” [future]? I. Raica rawa e so na vakasama vou? [Goleva na veitikina ena lesoni ni kua? Se dua ga na tikina] J. Mo nanuma tiko ni ko wilika tiko e dua nai vola ka volai ena 2000 vakacaca na yabaki sa oti, mo vakasamataka na i tuvatuva ni vanua [geography], nai tovo ni bula, [culture and traditions], na veika e yaco ena gauna koya [history], kei nai vakarau ni nodra volavola [literature].K.Ia sa dei tu ni oqo na vosa ni Kalou, e vosa bula [Ipiriu 4:12]. Mo masulaka ka nuitaka na Kalou ena nomu vukei ni sereki ni vosa.L. Sa kena gauna oqo mo tovolea ke ko gadreva me toso cake tikoga na nomu kila na i Vola Tabu , mo tekivu vakavolia e so nai vola ka rawa me vukei iko. Eso nai Vola Tabu sa tu vata kei na kenai vakamacala [Commentary] se Dictionary of the Bible kei na nomu Dauwilika wasoma na Taro enai vola ni Sere vakaviti sa no kina na yavu ni noda vakabauta kei na cioloji ni lotu. M.Na kena i otioti mo qai taroga na taro: A cava e da vulica rawa mai nai talanoa oqo? Se A cava na kenai balebale vei au/kena yaga vei au ena noqu i tutu vakatamata, vakalotu vakarisito, etc. se cava na kenai balebale /yaga ki nai vavakoso? N.Kua ni rawai sara ena muria nai kalawa e soli yani enai vola baleta ni na tubu mai eso na vakasama e vakavotuya na Yalo Tabu, me golevi sara.

VEIKAUWAITAKI: A cava meda cakava me sureti kina ko ira era sega ni lewe ni lotu? E dua e da nanuma meda sikovi koya? A cava tale e

rawa ni vakayacori?

Jovili kei Lisa Meo